

TAUNAKITANGA

He wāhanga tino whaitake tō taunakitanga o tō tono. Ko te taunakitanga he raraunga kua tīpakohia hei whakamārama i ngā tutukitanga o tō rōpū me ngā pānga ki ngā ākongā.

Me whakaatu ā koutou taunakitanga kia kaingākau ai ngā Kaiwhakawā. Whakaarohia ngā momo ara auaha hei whakaatu i te pānga o tā koutou kaupapa ki ngā ākongā, ngā kaiako, ngā mātua, ngā whānau me te hapori whānui.

Kei roto mai pea i tēnei ko:

- o Te raraunga (pērā i te taetae mai ki te kura, ngā arotake ERO, ngā hua o ngā aromatawai)
- o He ripanga, he kauwhata hoki
- o Ngā atahanga
- o Ataata (tirohia ngā [Pātai Auau](#) mō ngā kōrero)
- o He taunakitanga hei whakaahua i te rerekētanga o te taiao kura
- o He taunakitanga hei whakaatu i te whakaanga mai o te hapori
- o He taunakitanga hei whakaatu i te pikinga oranga o ngā ākongā
- o He taunakitanga hei whakaatu i ngā pānga i puta mō te hapori whānui o te kura.

1. Ko Te Ara I Whāia

Me mātua whai kia mārama tonu te hononga o ngā pārongo taketake, ngā raraunga me ngā taunakitanga nā koutou i whakakao mai mō ngā panonitanga, me ngā mahia i whāia hei whakatutuki i ngā huanga.

Me whai anō kia kitea e ngā kaiwhakawā i tīmata mai koutou i whea, ā, i tae atu hoki koutou ki whea, arā, ko te ara tērā i whāia e koutou.

2. Ngā Mātauranga me Ngā Mōhiotanga

Kaua e hoatu ngā raraunga taketake hei taunakitanga – kimihia ngā māramatanga, hei whakaatu i te pānga mai o tā koutou i mahi ai ki ngā tutukitanga a ngā ākongā, tae atu ki ngā huanga pāpori, ahurea hoki.

Whakaaturia ngā raraunga mā te ara e tika ana mō ā koutou whāinga, pērā i ngā ripanga me ngā kauwhata.

3. Te Whakaatu Panukutanga

Whakaaturia te panukutanga i taea e ngā ākongā i roto i te huringa o te wā. Hei whakaatu i tēnei āhuetanga, me whakaahua i ngā huanga i oti i a koutou i waenga i ngā wā e rua.

Mō ngā kura, he pai kia whakaatu i tēnei āhuetanga mā ngā tikanga aromatawai ā-motu, mā ngā tohu rānei. Mō ngā ratonga kōhungahunga, ko ngā tohu te tikanga pai. Mō ngā kura, he mea pai te whakaatu i te āhua o tēnei kauneke whakamua te whakamahi i ngā tātaringa pānga – rahinga.

Tērā ka hiahia koutou ki te whakaatu i te rarahi o ngā nekehanga i ngā huanga kua oti i ngā tamariki me ngā taiohi mā te whakamahi i ngā tātaringa pānga - rahinga. Mō ētahi atu pārongo e pā ana ki te whakamārama, te whakamahi, te whakatau i te rahinga tika mō ngā kura, tirohia [Education Counts – Effect Sizes](#).

Ahako te tikanga e whakamahia ana, ka hiahia tonu ngā kaiwhakawā kia kite he pai ake ngā panukutanga i tērā i whakaarohia ina kāore tēnei ara i whāia.

4. Te Whakataurite

He mea tino whaitake te whakaatu i ngā nekehanga o ngā akonga i ngā āheinga, ngā waiaro me ngā āhuetanga ako.

Ka taea ēnei pikinga te whakaatu mā te whakataurite i ngā āhuetanga o muri me o muri. Hei tauira, "i te tīmatanga he pēnei ngā mahi a ngā ākongā i te reo matatini. Ināianei he pēnei kē te āhuetanga (arā ka pai ake te kounga) i te reo matatini".

5. Ngā Kōpaki

Ko ngā kōpaki e whakaatu mai ana i te panukutanga he tikanga pai mā koutou hei whakatakoto taunakitanga. Me whai kia mārama anō te wāhanga i tutuki ai te panukutanga, te rahinga me tōna hiranga ki ō ākongā. Ko te hiahia ia o ngā kaiwhakawā kia kite i te arohaehaenga o ngā raraunga.

6. Ngā Puna Kōrero Maha

Ina kōrero ana koe mō te pānga mai o te kauneke whakamua (arā, ki ngā āheinga me ngā āhuetanga) whakaarohia ngā kōrero mai a ngā ākongā tonu, ngā kaiako, ngā whānau, te hapori, ngā Kāhui Ako me ētahi rōpū atu, ngā huinga, ngā kōtuinga rānei i mahi tahi ai koutou.

Kia tika anō hoki te whakaatu mai i ngā puna kōrero ā-waho me te whakauru kupu tautoko ki te tuhinga ake, waihoki, ki te rārangi tohutoro.

7. Te Mahitahi me Ngā Huanga Pai Ake

Ko tō take wānanga he kōrero mō te hapori kei reira e mahitahi ana ngā kaiako, ngā kaitiaki, ngā tumuaki, ngā ākonga me ngā whānau kia angitu ai ngā ākonga.

Whakaaturia te ako me te panukutanga kua taea anō e ngā kaiako, ngā kaitiaki me ngā kaiwhakahaere. E hāngai ana ngā wāhanga 1, 4, 6 i runga ake ki tēnei take.